

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
I. ПРИСЪСТВУВАЩИ	3
II. ОТКРИВАНЕ	
Дико Фучеджиев	4
III. ПРОЕКТ ЗА РЕПЕРТОАР	
Банчо Банов	5
IV. ИЗКАЗВАНИЯ	
Татяна Масалитинова	9
Юлиан Вучков	13
проф. Филип Филипов	18
Иванка Димитрова	19
Татяна Масалитинова	22
Юлиан Вучков	22
Димитър Канушев	22
Николай Люцканов	25
Крикор Азарян	27
Сава Хашъмов	28
Стефан Данаилов	29
Николина Лекова	32
Банчо Банов	32
V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	
Дико Фучеджиев	34

ПРИСЪСТВУВАТ:

Дико Фучеджиев

Банчо Банов

Крикор Азарян

проф. Филип Филипов

Николай Люцканов

Асен Шопов

Славка Славова

Иванка Димитрова

Николина Лекова

Татяна Масалитинова

Ванча Дойчева

Стефан Данаилов

Сава Хашъмов

Рачко Ябанджиев

Крум Табаков

Кирил Неделчев

Юлиан Вучков

Димитър Канушев

ОТСЪСТВУВАТ:

Енчо Халачев – болен

Антония Каракостова

Емил Стефанов – болен

Кирил Кавадарков

Велко Кънев

Венера Наследникова

Георги Черкелов

НАРОДЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенографски протокол

ХУДОЖЕСТВЕН СЪВЕТ

Състоял се на 12 май 1982 г.

в Заседателната зала на театъра

Начало 16.00 ч

- о -

О Т К Р И В А Н Е

П Р Е Д С . ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другарки и другари,

Откривам заседанието на Художествения съвет при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Обсъждане на проект за репертоар на Народния театър "Иван Вазов" за сезона 1982 - 1983 година.

Имате ли други предложения за дневен ред? Няма.

ПО ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД

има думата др. Банчо Банов, който ще прочете проект за репертоар на театъра.

ПРОЕКТ ЗА РЕПЕРТОАР

БАНЧО БАНОВ:

Другари,

Бих искал да отбележа, че този проект е обсъждан на няколко заседания с всички режисьори на театъра. Прегледани баха голям брой пиеси и бяха търсени различни способи за намиране на най-доброто решение.

В този си вид ми се струва, че репертоарът само на пръв поглед прави впечатление за една конгломератност, за една мозаичност. Основната тема на предлаганите пиеси е голямата тема на изкуството – обрисуването на сложните и богати човешки характери. Подбрани са пиеси, които разкриват именно такива сложни човешки характери в ситуации, когато трябва да се изпитват най-ценностни човешки качества.

Акцентирано е върху темата на безразличието, върху темата на неутралността в големите исторически конфликти, която е атакувано от две страни: и като положително решение, и като художествено отричане.

В този аспект се предлага на първо място пиесата на Иван Пейчев "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР", която трябва да представи на наша сцена образа на комуниста, образа на ония хора, които извоюваха нашата свобода. На Режисьорската колегия беше изтъкнато, че във "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР" ще се търси романтиката на това време, но тя ще бъде насочена все пак главно към нашата младеж. Общоприето е мнението, че това е една наша социалистическа класика и време е театърът да се върне към нея, още повече, че той никога не я е правил.

"ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" е произведение, което правим по договореност с югославяните. Пиесата е размножена и ще се внесе

в Художествения съвет. Главната тема в нея, ако може да се изрази с една дума, това е битката против човешкото безразличие и спокойствие в момент на големи исторически конфликти. Там се атакува другата страна – главният герой е човек, който се примирява със своето състояние.

"МЪРТВИ ДУШИ" е една от старите теми на нашия театър. Отдавна нашият театър не е играл Гогол – това е изключителна руска класика. Пиесата е избрана от проф. Филипков.

"ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" от Джон Рийд има същата тема, за която говорих и във "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР". Тя не само ни дава положителното решение на темата за героя на сцената, но и ще запознае нашия млад зрител с едни събития, за които той все още има представа в най-общ план.

"ПОКРИВИТЕ" от Станислав Стратиев или една друга пиеса, която пише за нас Николай Русев на съвременна тема е нашата съвременна тема в репертоара. "ПОКРИВИТЕ" не е готова, защото се оказва, че Станислав Стратиев има някакъв проблем, който трябва да реши, защото в дадени моменти от развитието на темата авторът смята, че той дублира "Тринадесетият председател". Това открива едва, когато вижда пиесата. Тези пиеси очакваме до края на 1982 година.

Трябва да кажа, че въпреки търсенията на Литературното бюро и на режисьорите в театъра се оказа, че ние в момента не можем да разчитаме на съвременна българска пиеса. Тежко е да се признае, но това е истината. Това не означава обаче, че вратата на нашия театър не е отворена за нова българска пиеса. Литературното бюро работи с един – двама автори и има пред вид една друга българска пиеса, която сега се работи, но не е в състояние да я

включи в проекторепертоара, защото все още не е запознато с текста на пиесите.

"МАРИЯ ТЮДОР" се включва главно като романтична пиеса заради двете женски роли. Знаете, че Мария Тюдор е голямата роля на Ермолова. За моя огромна изненада във всички френски вестници, които следя, се оказва, че премиерата в "Комеди френсез" на "Мария Тюдор" е събитието на Париж. Всички познаваме пиесата и можем да се удивляваме на това, че тя има огромен успех сред публиката и ѝ се дава класация четири звезди като шедевър.

Резервите, с които се предлага на нашето внимание, са новата съветска пиеса от ^{Михаил Шайров} ~~Владим Маяковски~~ за Ленин - "ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ НА ЛЕНИН", около която все още има някои проблеми за представянето ѝ зад граница.

"ФИЗИЦИ" от Дюренмат.

"ТАРВАНЪТ" на Гоци - при положение, че ние решим да направим спектакъл за деца.

За камерна сцена се предлага пиесата "ТЯХНАТА ПОСЛЕДНА ЛЮБОВ" - тя ще има ново заглавие - от Милко Милков, която очакваме всеки момент. Пиесата беше работена три месеца в Литературното бюро. Каза, че има да оправя една сцена, която дублира със събития и не иска да се каже, че тя е отзвук на някои скандални събития на деня. Очакваме я всеки момент. Пиесата е рязко подобрена и мисля, че ще има качества да се играе на нашата малка сцена.

"ЕЛЕКТРА, МОЯ ЛЮБОВ" от Дюрко.

"МАРАТОНЪТ" от Конфортес.

"ЕЛЕКТРА, МОЯ ЛЮБОВ" е пиеса, която се предлага за

женски състав, а "МАРАТОНЪТ" е много интересна пиеса – вие ще я получите.

"ТРОЯНКИТЕ" от Еврипид – това е нов превод. Ние я върнахме поради слабия превод.

"АНТИГОНА" се предлага да се комбинира между "Троянките" или "Антигона".

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Имате думата по предложениия проект. Не трябва да се считате ограничени от това предложение – всяко по-удачно и сполучливо предложение ще бъде обсъждано.

БАНЧО БАНОВ:

Искам да допълня, че искахме да предложим "ЕГМОНТ" от Гьоте, но тя е с мъжки роли. В "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" също има само една женска роля. Тя не е със съвременна тематика.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Искам да попитам за "Физици" на Дюренмат – как стои въпросът за авторското право.

БАНЧО БАНОВ:

Не мога да отговаря на този въпрос.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Той беше отказал да дава на нашата страна право да играе негова пиеса. Това оправено ли е?

БАНЧО БАНОВ:

Не е оправено.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Други негови пиеси се играят в провинцията.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

За "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" – не ви ли сму-

шава това, че два филма с едни от най-силните актьори на американското кино се играят вече в Европа и ще дойдат и при нас. Излезе много хубава рецензия в съветската преса. Няма ли това да попречи малко на една наша постановка? Въпросът е за тези филми, които минават сега като номер едно в света.

ИЗКАЗВАНИЯ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Масалитинова.

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Ще помоля това, което кажа, да бъде прието като мое искрено хубаво мнение и с добри пожелания и да не се вземат някои неща, които ще кажа, като някакво отношение или нещо друго.

Много мислих по репертоара, който предлагате и смятам, че общо взето е мислено, търсено е и заглавията са интересни, разнообразни, от добри автори. Мисля, че проекторепертоарът като първо предлагане, което вероятно ще претърпи някои промени, е сериозен. Но искам да кажа някои неща точно по репертоара. Да кажа един факт, който мисля, че не е само мое въннение, за това много се пише във вестниците, за това се говори – това е фактът публика. Нашият театър досега не е страдал много от липса на публика, защото има любов и интерес към нашия театър, към страдата, към ремонта, което също е фактор и не бива да го забравяме, но вече чувствуваме отсъствието на добра публика. Вече много наши представления се играят пред ученици, на деца, на хора, докарани от Пазарджик и не знам откъде. Има, разбира се, пиеси, които се търсят много – това са новите пиеси, като "Котка върху горещ ламаринен покрив", независимо от това дали е добра или лоша постановка, дали е добра или лоша пиеса – говоря за търсе-

нето в момента.

Ние трябва да се съобразяваме с тези неща, независимо от това, че сме водещ театър, че имаме субсидии, че не сме на стопанска сметка. Но тези неща също трябва да играят важна роля при подбирането на един репертоар.

Не виждам в този проект една ярка комедия, а виждате, че двете наши комедии "Милионерът" и "Двубой" ни спасяват в трудни моменти и за тях винаги се намира публика. Но не виждам в проекта ярка комедия, която да привлича публиката.

Искам да ви кажа моето мнение за "МЪРТВИ ДУШИ" – поради моя руски произход и поради това, че баща ми ме караше да чета руска класика, много добре познавам този роман и трябва да ви кажа, че "Мъртви души" е един скучен роман, трудно се чете. Интересното и най-ценното в "Мъртви души" това са лирическите отстъпления, философията на Гогол, които не могат да влязат в една драматизация, колкото и да е добра.

Какво съвременно може да се потърси? Мошеничеството на Чичиков ли? Та сега имаме такива мошеници, пред които Чичиков е ангелче – купувал мъртви души – та нашите сега те купуват и продават без да се усетиш.

Тези образи, които сме гледали в МХАТ са интересни от гледна точка на руснака. Ако те сега дойдат и пак играят "Мъртви души" не бих отишла да ги гледам.

Искам откровено да кажа, че такива постановки на проф. Филипов в миналото, като "Вълци и овце", "И най-мъдрият си е малко прост" го наложиха и прочуха като майстор на тези постановки. Той може и трябва да направи такава комедия. Ако има желание да постави руска класика може да потърси други комедии,

които са великолепни, ярки, блестящи, сюжетни, интересни за публиката, в които могат да се намерят много по-големи обобщения и много по-голяма близост с нашето съвремие, отколкото този паноптикум. По принцип съм против драматизацията – те винаги са по-скучни и по-дълги.

Пиесата "ЕДНА ЕСЕННА ВЕЧЕР" беше много хубаво представление на Русенския театър. Иван Пейчев е голям автор и може би сте прави, че на младежта ѝ трябва един утвърждаващ герой, един по-романтичен подход към нашето минало – близко, което го има в тази пиеса. Тя е написана хубаво и аз имам хубави спомени от този спектакъл. Асен Шопов се наема с поставянето ѝ, а той е великолепен режисьор със съвременен усет върху нещата и може би той ще предложи нещо друго съвременно, той ще го направи интересно и по новому ще го прочете.

Не познавам "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА", но щом го предлага Бранко Плеша, това си е негова работа.

Много привлекателно е заглавието "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" – всички сме го гледали в Съветския съюз в постановка на "Таганка". Смятам, че това заглавие в съчетание с Николай Люцканов може да се получи много интересно. Но Иванка Димитрова прави предупреждение, което не знаей доколко може да се отрази на нашата продукция и трябва да се помисли. Мисля, че Люцканов може да постави много интересно тази пиеса, която трудно може да се нарече пиеса в нормалния смисъл на думата.

Не познавам и пиесата на Станислав Стратиев "ПОКРИВИТЕ" и както разбрах тя не е комедия, а драма. Тогава изобщо няма комедия.

"МАРИЯ ТЮДОР", която е много хубава пиеса и с много хубави роли, е правилно, че влиза в репертоара, има великолепни

две женски роли. Помня спектакъла на ВИТИЗ с Домна Ганева, не се изличило от паметта, защото това е едно силно произведение. Защо да нямаме и такова заглавие в репертоара.

"ФИЗИЦИ" се представи по телевизията, беше интересно представление. Аз обичам произведенията на Дюренмат, това е един сериозен автор, който има място в нашия репертоар.

Отново повтарям и апелирам за една - две комедии, защото хората искат да се разтоварят, да се смеят, да се забавляват и да се поучават едновременно с това, но като театър ние трябва и да забавляваме хората.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Защо се отказахте от "ВЕСЕЛИТЕ УЙНДЗОРКИ"?

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Когато има една - две силни пиеси публиката започва да влиза в театъра и да го пълни.

За Камерната сцена, която в момента е в упадък, защото заради нередовност загубихме публиката си -- не е вече този интерес, който имаше по-рано - трябва поне две хубави постановки да се направят, за да привлечем обратно публиката на тази сцена.

Не познавам другите пиеси - "ТРОЯНКИТЕ" и "АНТИГОНА" са интересни пиеси - зависи кой ще ги прави, "РЕТРОТО" е хубаво нещо, което подготвяме сега. Искам да попитам не е ли по-разумно да я почнем през новия сезон, защото сега няма да можем да я завършим.

Не познавам трите пиеси, но искам да попитам дали между тях има такива, които да привлечат публиката, да се търсят билети, както беше преди. Изобщо с тази Камерна сцена стават нередни неща. Трябва да се помисли специално за нея, да бъде тя възстановена като престиж.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Юлиан Вучков.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Другари,

Ще се присъединя към много от нещата, които Таня Масалитинова, може би, малко рязко, но съвсем обективно и справедливо каза, мисля като нея, имаме някои принципни различия, което е естествено и които ще споделя. Защото сега му е времето да кажем това, утре ще бъде късно.

Намирам както Таня Масалитинова, че репертоарът на Народния театър в този си вид е добре обмислен, с интересни автори, респектиращи като заглавия, като имена, като проблематика, но общо взето е много мрачен и много тежък. Далеч съм от мисълта и не намирам, че Народният театър трябва да бъде лековат – искам да бъде правилно разбран – да се играят тук частушки, водевили и пр., въпреки че и водевил да излезе, ако е един, няма да бъде страшно, ако се балансира с друг тип жанрове, стига да е талантиливо направен. Тя е права, че от много време насам в редица софийски театри – в нашата столица въобще – твърде много натезават тези жанрове – "високите" както ние ги наричаме, ако гледаме от учебническа гледна точка: драми, трагедии, епически действия, доста тежки, доста тромави за реализация, което също има голямо значение. Тук тази тенденция е много силно изразена и трябва да се коригира решително и забележката е много правилна.

Споделям също някои нейни конкретни бележки. Няма да спорим, че "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР" е едно от забележителните произведения на нашата социалистическа класика, много поетична, много силна пиеса, но като всяко произведение и тя вече в някои мо-

менти е малко поостаряла, ако седнем по-строго да я съдим, виждаме, че малко декоративно звучат някои неща, бутафорно дори на места. Това е естествено, животът върви напред... Но не мислете ли - задавам въпроса - че тази пиеса е все още твърде много изконсумирана. Все още силно живее в нашето съзнание не само с Русе, но и с постановката на театър "София", по телевизията се игра, на което държа да се подчертае, т. е. тя стои много силно в нашето съзнание с редица свои реализации. Игра се и в Толбухин. Струва ми се, че е малко рано и Иванка Димитрова и Таня Масалитинова справедливо казаха, че "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" е блестящо като творба, но доста известно още, доста изконсумирано като информация за това произведение. За да бъде конкретен и конструктивен с предложението си бих посочил, че може да се замени с "Я, КОЛКО МАКОВЕ" от Никола Русев. Мисля, че това е една великолепна пиеса за нашата антифашистка съпротива.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Играе се в Ботевград...

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Ботевград не е София. Във Военния театър се игра през 1966 година. И макар че е играна в телевизията тя не е толкова изконсумирана, колкото "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР" - не можете да ме убедите. Много по-играна, по-популярна и по-консумирана е "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР". При това "Я, КОЛКО МАКОВЕ!" е силно художествено произведение, то не е компромис. Там Кондов направи една от забележителните си роли. От последната ѝ постановка изминаха петнадесет години, не е показвана по телевизията, не е играна в театър "София", не е играна в Толбухин - има преимущества. Но аз подхвърлям, а не налагам, защото тази пиеса има малко преднина като по-малко изконсумирана от "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР". Във все-

ки случай трябва да съдите и това е важно, дали "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР" не би ли могла да се замени с нещо по-ново като заглавие, с нещо по-малко известно, а след известно време да се върнем към нея.

Същото споделям и за "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" въпреки че не се съмнявам в Николай Люцканов – един от нашите най-ярки, най-зрели режисьори, майстори, бих казал, от своето поколение, че ще я направи, тъй като тя е изцяло в неговите възможности, в неговия натюрел. Но дали няма да се понижи интересът към нея, видяхме я по телевизията в някаква реализация, много е популярно произведението и не е ли по-добре да се насочим към нещо друго, това все пак е първият театър.

Правилно забеляза Таня Масалитинова, че в репертоара на театъра на голямата сцена няма нито една комедия. "МЪРТВИ ДУШИ" никой няма да ни убеждава, че е комедия – това си е сатира и то жестока сатира. Малко се различавам от Таня Масалитинова, това е мое мнение за "Мъртви души" и смятам, че това е едно велико произведение и никога няма да забравя спектакълът на МХАТ, едва ли не най-голямото нещо, което съм гледал на сцената на МХАТ, неостаряващо, със забележителни актьорски изяви...

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

За тях си, в руския климат...

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Зависи как ще се постави, кой ще я поднесе, кой ще играе, как ще се разреши режисьорски. Верно е това, което Банчо Банов каза за безразличието, за пасивността, за ходенето по инерция – това е един Гогол, велик автор е. Тук единствено се различаваме с Таня Масалитинова и считам, че това произведение може да бъде защитено – зависи от режисурата, от съвременното

му поставяне, дали ще се намери този ключ или няма да се намери.

Подкрепям изцяло Таня Масалитинова за "МАРИЯ ТЮДОР". Виктор Юго се играе във всички театри, дори и в най-модерните, това е един голям автор с всичките му минуси на романтизма: насладникавост, мелодрама – но мелодрама се играе в цял свят, във всички големи и прославени театри, има роли, сценична е, ефективна е, може да се направи интересно решение, има интересни женски роли. А трябва да се каже, че в този театър не са облагодетелствувани актриси и то най-добрите, не са натоварени с особено достойни задачи. Мисля, че тази пиеса е добре премислена от театъра и подкрепям предложението.

Не познавам "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" и не мога да говоря по пиесата.

Споделям казаното от Таня Масалитинова за Камерна сцена и мисля, че напоследък се чувства известен спад. След хубавото започване с "Всичко е свършено", за което съм говорил по телевизията, че харесах този спектакъл. След хубавата постановка на "Милионерът" – много ярка, нов прочит, по нов начин, решена като гротеска, след доброто представяне на "Фантазиите на Фарятиев" настъпи известен спад, изсивяха нещата, станаха шампосани, банални. Трябва да се помисли за тази сцена нещо по-богато, по-ярко и по-силно като драматургия, от типа на "Старомодна комедия" – знаете какъв успех имаше в театър "199" и в редица театри, нещо човешко от един силен автор. "Ретро" също е хубава пиеса.

"АНТИГОНА" на Жан Ануи също е много изконсумирана, много се знае. Тя се играе в провинциалните театри, показаха я и по телевизията и не бих я препоръчал с такава категоричност, тя

ми идва в повече.

Не подкрепям "ФИЗИЦИ" на Дюренмат. Не виждам какво ново щекажем на нашия зрител в този момент, какво толкова ще му въздействуваме като идеи, като проблеми, като теми, стилистиката е известна, проблематиката се решава по-интересно от модерни автори, с по-нови, с по-свежи средства, малко е подтискаща. Репертоарът като цяло е малко мрачен и в повече ще дойде "ФИЗИЦИ" и затова се въздържам да я препоръчам категорично, въпреки че това е един голям автор.

Вярвам на Стратиев, считам, че той е един от най-талантливите ни автори и дано тази му пиеса да е хубава. По качества прилича му да влезе в този театър.

В заключение бих искал да кажа като общо пожелание не само по линия на българската, но по линията на съветската, на западната драматургия в малко по-голям процент да навлезе съвременността, съвременния живот. Хората все пак се интересуват предимно от съвременния живот.

Например, пет месеца Телевизионният театър няма българска пиеса за съвременността. В това време се пуска сериата "Горещ вятър" на Югославия и има безподобен успех, без да бъде гениално произведението. Ние сме професионалисти и виждаме, че тази пиеса е уязвима в много отношения: тя има и баналност, и схеми, и наивности, Става дума за това, че хората с всичките минуси на този сценарий - без това нашите автори много обичат да пишат сценарии сега, да няма композиция, да няма стройност, след това да се допълва режисьорски, доработва и дописва, ако може - задачата е облекчена. Но все пак за нашата съвременност са необходими малко повече пиеси, за съвременния живот, защото хората се вълнуват и това е нормално: за своето време, за своите

нужди, за своите грижи и безпокойства. Ще помисля и ще ви препоръчам – има съвременни пиеси. Може да няма български, но има две – три съветски, които съм чел и са интересни, някои от тях камерни. Има една много хубава словашка пиеса, която се печата в книжка III на списание "Театър" – "Жур на пясъка" – великолепна пиеса с много силни актьорски роли. Играе се в два театъра в Прага, в Бърно. Смятам, че е една силна и дълбока пиеса.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Чела съм я, наистина е интересна.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Тя може да се направи и като комедия, и като драма, с много хубави задачи, с хубави актьорски роли, направена по-модерно. Има и други неща, които сега печатаме.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата проф. Филипов.

проф. ФИЛИП ФИЛИПОВ:

Всяко произведение може да се гледа от различна гледна точка – както структурална, така и социално-естетическа и да се намерят различни съображения в зависимост от времето, през което се прави.

Верно е това, че МХАТ имаше едно гениално представление, където не само актьорите бяха много големи, но и постановъчното решение беше много голямо. Не приемам, че само актьорите са били много добри, а нямало решение. Напротив, много голямо решение имаше.

Има три драматизации – едната е на Булгаков, другата е унгарска, третата е чехословашка, в която много умело е вплетена лирическата линия и цялата тема за тройката. Ние ще вземем една от тези драматизации, ако правим "МЪРТВИ ДУШИ", която е

най-близка до нашата съвременност и най-богато разкрива мисълта на автора за величието на този народ, който независимо от тези живи, непогребани мъртъвци, разкрива мястото, значението и месианството на този велик народ.

Взех думата не толкова да говоря за "МЪРТВИ ДУШИ", колкото да кажа, че в Режисьорския съвет предложих и еднадруга пиеса от Островски - "ПОСЛЕДНА ЖЕРТВА" - и мисля, че с еднаква сила, с еднаква любо и еднакво пристрастие бих работил и нея.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Иванка Димитрова.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Другари,

Не искам да повтарям казаното от колегите. С "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР", независимо, че има информация, но след като един толкова съвременен режисьор като Асен Шопов пожелава да прави пиесата, аз вярвам, че той ще намери някакъв нови прочит, с което ще привлече публиката, която познава пиесата, особено младите хора, към които е насочена пиесата. Те не познават това време, не познават и произведението.

Ние знаем, че по телевизията се излъчват неща, в които не се отразява това, което са гледали, а и театърът намира друг прочит.

Що се отнася до "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" не искам да коментирам, това е мъжка пиеса, познавам романа, но не зная драматизацията. Въпросът тук е за една културна политика между нашите две страни. Доколкото имам сведения не е имала голям успех нито в Югославия, нито във Виена, където е поставяна. Но това е един много добър режисьор, трябва да защитаваме една културна политика и нямаме думата, разбира се, произведението като роман е раз-

КОШНО.

Що се отнася до "МЪРТВИ ДУШИ" това е предложение на проф. Филипков – един творец, който не твори за първа или втора година. Мисля, че каквото той пожелае в тази възраст да направи, него ще направи, а не ние ще му правим предложение. Разбира се, и "ПОСЛЕДНА ЖЕРТВА" приемам, но това, което той е посочил, това трябва да влезе в репертоара и не искам да коментирам произведението, което ни се предлага, дали на мен ми харесва, но мисля, че ще има успех. Искам да видя творчеството на проф. Филипков в тази възраст, то ще бъде най-силно, ако бъде с посочена от него творба.

За "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" не мога да се съмнявам, че Николай Люцканов ще я направи. Имам пред вид нещата, които е правил в театъра: "Шишман", "Любов Яровая", "Чайка", "Живият труп". Само ме смущава този филм, който неминуемо ще дойде у нас, след като се играе в цяла Европа под заглавието "Червените идат". Играе с огромен успех и това е най-нашумелият филм в момента и не може да не дойде у нас. По това др. Люцканов ще реши и премисли.

По отношение на "МАРИЯ ТЮДОР" – романтична пиеса, но тук не виждам режисьор, което е много важно и мисля, че при това положение е по-добре да влезе "ВЕСЕЛИТЕ УЙЦВОРКИ", ако ръководството е разговаряло с някои режисьори и ако има за пиесата режисьори. Тогава в репертоара все пак ще има комедия на Шекспир. Ние отвикнахме да играем големи пиеси.

Смущава ме не заглавието на пиесата на Камерна сцена, а това, че не се споменава кой режисьор ще прави тази пиеса. Искам да повдигна въпроса, че нашите режисьори в театъра работят по една пиеса горе и обикновено не работят на малка сцена. Не са

ли задължени те да правят една пиеса на голяма сцена и една пиеса на малка сцена? И какви са техните предложения за малка сцена? Ние никога няма да можем да осъществим тази малка сцена, ако нашите режисьори не бъдат плътно заангажирани там.

Искам да попитам и какво става с пиесата на Гелман "Сами за себе си", тъй като разбрах, че след десет дена започва да се снима в телевизията? Декорът е готов.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Още няма разрешение за нея да се снима. Проверих преди два дена, не е разрешена и няма шансове.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Декорът е направен, Минкова е режисьор. Спектакълът ще бъде готов и щом получат разрешение те ще го излъчат. А това е най-хубава съвременна съветска пиеса.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Още миналата година беше поставена в МХАТ, но не всичко, което се играе, се разрешава - има разминаване.

ИВАНКА ДИМИТРОВА:

Не съм против тези заглавия за Камерна сцена, познавам пиесите. "ТРОЯНКИТЕ" е една силна пиеса и при един добър превод ще има интерес към нея. Но когато не седи до тях режисьор за мен това нищо не значи. Присъствието на режисьора ще ми даде обяснение дали това ще стане спектакъл.

Не мога да приема репертоара на Камерна сцена. Затова искам др. Фучеджиев да обясни как стои въпроса с режисьорите и нашите режисьори ще бъдат ли така добри да поемат грижата за разцъфването на нашата Камерна сцена.

Интересува ме защо никъде не виждам името на Енчо Халачев - какво ще прави този човек през този сезон? Той режисьор

ли е тук или не?

ТАНЯ МАСАЛИТИНОВА:

Предлагам вместо "АНТИГОНА" на Жан Ануи една друга негова великолепна пиеса, която се казва: "Мой скъпи Артур". Тя може да се преведе много лесно, има много комедиен елемент и великолепни роли. Много забавна и много приятна пиеса. Моля това заглавие да се проучи.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

От Ст. Л. Костов има много приятна комедия - "Морската болест", писана през 1929 година, играна е в Народния театър, извънредно смешна, забавна, за буржоазните нрави, за корупцията, за комбинаторството и т. н. - чудесна пиеса за Камерна сцена, чиста комедия.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Канушев.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Другари,

Много от нещата се казаха и не искам да ги повтарям. Първо, искам да направя една бележка: не познавам всички пиеси, а и голяма част от колегите не ги познават. Моля преди да бъдат обсъждани да ни се изпращат. Не познавам "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА", "МАРАТОНЪТ" и други и не мога да се произнеса. Трябва да стане практика да се изпращат един месецю-рано, за да ги прочетем и по същество да говорим.

Правят впечатление много познати заглавия за голямата сцена. Това го казаха всички и аз искам да се присъединя към тях. Неизвестното на зрителите е "ПОКРИВИТЕ" и "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" и това има своето значение. От друга страна ще направя едно предложение, което също така е известно, но смятам за основател-

305
176 / 42 11/11/91 2/6

но, тъй като Народният театър трябва да се интересува от народната съдба. Правя предложение да се помисли някои от романите на Талев да се драматизира, не е игран на сцената на Народния театър и мисля, че тематично от всяка гледна точка народният живот, народната съдба да намери място на сцената чрез "Железният светилник" или "Преспанските камбани". А може и друг автор, който се е занимавал в тази посока.

За мен основен въпрос е готовността на две пиеси: на "ПОКРИВИТЕ" и пиесата на Никола Русев. Това е, което балансира, оправдава и решава репертоара. От две години планираме пиесата на Станислав Стратиев. Разговарял съм с него и зная, че се занимава с други неща.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Доколкото зная той е изоставил "ПОКРИВИТЕ" и пише други неща.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Той пише пиеса по подобие на тези комедии за Сатиричния театър и едноактни пиеси. Тази я познавам, разказвали ми я, но не зная реалната готовност тази пиеса да бъде започната за следващия сезон.

Същото е и с Никола Русев – ако имаме една от двете пиеси нещата се решават: съвременни сюжети, съвременна проблематика, пластика и всичко и като имаме "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР" нещата се изясняват, добиват профил и всичко ще бъде задоволително, особено ако те са на подходящо художествено равнище.

Както слушах Банчо Банов не съм уверен, че ще имаме положително отношение и решение да се започне. Може би имаме нужда от допълнителна информация. Разбрах, че няма съгласие за пиесата за Ленин.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Този въпрос не е окончателно решен и сега в Москва ще се реши.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Тя е съвременна пиеса.

Искам да поставя още веднъж въпроса за Камерната сцена – миналата година го поставих. Каза се, че това е втора сцена, където театърът решава свои репертоарни кадрови въпроси, незаети артисти и пр. Мисля, че това не е верният отговор и това, което постави др. Димитрова, е верният отговор: да се ангажират всички режисьори на театъра с тази Камерна сцена. Не че не могат да бъдат канени гости. Да се обмисли по-цялостно и принципно съдбата на тази сцена. Не може това състояние, което те констатира, да бъде задоволително, а като поставя и пиесата на Милко Милков, която е играна във Враца преди пет – шест години и сега се преработва и не може да се каже, че това е нова пиеса – "Тяхната последна любов".

Това са моите съображения. Всяко едно от заглавията може да бъде интересно. Щом проф. Филипов е съгласен да направи "ПОСЛЕДНА ЖЕРТВА" това е ново заглавие. Тази тема стоеше и миналата година. Може да се постави и Талев.

проф. ФИЛИП ФИЛИПОВ:

За Талев се иска предварителна подготовка, за да влезе в един сезон, трябва да сме готови и сега не само с драматизацията, но и с кабинетната работа и всичко да влезе в конвейра. Ако за 1984 – 1985 година искаме да имаме такова платно то сега трябва да се подготвим.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Не възразявам, но ние заседаваме главно от литературно-

тематични съображения, а с производствено-творческите не бяхме запознати.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Люцканов е правил два пъти

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Люцканов.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Много неща се казаха, които ме карат да се замисля дълбоко. Струва ми се, че режисьорите трябва да се замислим върху основното препоръчване да има повече светлина в репертоара и това го разисквахме в Режисьорския съвет да имаме повече комедии, хората да си отдъхнат и върху това ми се струва, че бихме могли да се замислим.

За "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" – заставам зад производението толкова, доколкото Банчо Банов каза, че това произведение няма да идва в България. Ако наистина ще идват тези филми, тогава това би трябвало да се обсъди, защото американското кино е силно, а и Бондарчук ще направи суперпродукция. Това съображение е много сериозно, толкова повече, че "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" изисква не да се копира "Таганка", а да се направи нещо своеобразно и ново решение, за което трябва да се хвърлят много сили и труд, защото едва ли артистите от Народния театър ще се хвърлят в колективен спектакъл, където на първо място ще бъдат режисьорските решения, колективното действаване, а едва ли солидните богато разказани сценични характери.

Два проблема още ме стъписаха: единият за "ФИЗИЦИ" – макар да е играна по телевизията, но това е такова голямо произведение на писането на драма, а колкото до съвремеността, то

ако това не е съвременно... светът се въоръжава с ядрено оръжие, война се води да не се унищожи планетата и там са проблемите за лудостта на света, че това оръжие може да попадне в ръцете на луди хора и една случайност може да погуби света. Това е една философия на съвременната лудост. Проблемът е много сериозен, образите са великолепни, пиесата е математически изчислена. А дали това като стилистика е старо или ново, то "МАРИЯ ТЮДОР" ли е новото? Ново по всяка вероятност е всичко, което е талантливо. Затова мисля, че около "ФИЗИЦИ" не стоят нещата точно така, както се поставиха тук.

Вторият въпрос, който ме стъписа, е следният: пиесите, които предложихте, не ги съобразявах точно с актьори, а ги съобразявах главно със себе си, което като че ли не е единственото най-правилно. Да се предложи "АНТИГОНА" или "ЕЛЕКТРА" трябва да се имат пред вид актьорите, които ще ги направят. Това не съм имал пред вид и си мисля дали в Режисьорския съвет обсъдиме този въпрос докрай точно. Може би ние, режисьорите, трябва да имаме по-голямата възискателност към самите себе си, за да можем да каже: това заради това. Правя си самокритика и трябва да помислим по тези въпроси.

Предлагайки някои пиеси за Камерна сцена не съм бил наясно за следното: дали в тази Камерна сцена да присъствува моментът експеримент след големия проблем за човешките характери? Ако това е така бихме могли да имаме малко по-друг поглед върху нещата.

Спомням си новата пиеса, която се предлага: "МОЙ СЪЩИ АРТУР" от Жан Ануи. Таня Масалитинова каза, че трябва да се правят "бомби" – но става дума за поетика на театъра, за експеримент, вкарване актьорите в релси...

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Това фактически е експеримент на един човек, който събира хора...

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Това е експеримент само като проблем. Необходими са експерименти като форма и средства на театъра. Например, пиесата "МАРАТОНЪТ" е интересна като форма, сложна е като поетика на театъра, като озвучаване, като пластика...

ТАТЯНА МАСАЛИТИНОВА:

Нека бъдем с едното и другото – ние не можем да избягаме от касовите пиеси и трябва да ги имаме.

НИКОЛАЙ ЛЮЦКАНОВ:

Ако се поставят в този смисъл по-точни проекции пред Камерна сцена, тогава би могло да се коригира тук нещо и да се замени.

Трябва да се провери дали ще дойде американският филм по "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА", защото ако дойде няма защо да поставяме пиесата.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Крикор Азарян.

АЗАРЯН: Другари,

Верно е, че в репертоара, който предлагаме и в който и аз съм взел участие, липсва комедията, макар че "Януари" ще бъде смешна пиеса. Затова предлагам да се помисли вместо "МАРИЯ ТЮДОР" да се вземе друга пиеса и към нея да стои изискването да бъде комедия. Още повече, че зад тази пиеса за сега не стои режисьор. Тази пиеса трябва да има някакво много интересно решение, за да бъде поставена и да има смисъл от цялата тази голяма възможност на класиката да изберем точно тази пиеса.

Второто, по което искам да взема отношение, е следно-

то: смятам също, че "Я, КОЛКО МАКОВЕ" е по-интересна и по-съвременно звучи от "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР". Но тук има следното обстоятелство: ако Никола Русев напише нова пиеса ще стане неудобно, че в един сезон се поставят две пиеси от един автор.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Сава Хашъмов.

САВА ХАШЪМОВ:

Колеги,

Искам да подкрепя съображенията за "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" – според мен, не си струва да се хабят усилията, таланта и мощта на театъра за една постановка, която ще трябва да се конкурира с такъв филм, за който всички сме чели и да има една съдба от десет – двадесет представления.

Искам да напомня, че за последните два сезона имаме четири суперпродукции, които както и да разсъждаваме, измориха целия творчески колектив на театъра и малко го амортизира. Това са "Оптимистична трагедия", "Иван Кондарев", "Под игото" и в момента "Пожарът". Ако за следния сезон си позволим да поставим "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" и "МЪРТВИ ДУШИ", която и по персонаж, и по постановъчни проблеми няма да бъде по-лека и по-подвижна от тези, които току що изброих, би било едно леко пренебрежение към всички, които работят в театъра, несамо към актьорите.

Като отправям това съображение искам при всички положения да се присъединя към "МЪРТВИ ДУШИ", сравнявайки го с "ПОСЛЕДНА ЖЕРТВА". За мен рично това не е от най-добрите пиеси на Островски. Скоро гледахме по телевизията съветски спектакъл, който при всичките усилия на много добри актьори беше на посредствено ниво и няма кой знае какво ново, освен някои леки шегги, които

също така, както Татяна Масалитинова каза, ще са интересни за руснаците, а едва ли в "ПОСЛЕДНА ЖЕРТВА" биха били интересни за нас.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Стефан Данаилов.

СТЕФАН ДАНАИЛОВ:

Другари,

В един от последните разговори в Литературното бюро и масовите организации в бюрата около два и половина часа говорихме за някакъв репертоар, главно съобразявайки се с това, че^В нашият театър през последните години по-малко играят жените. А в този театър жените никак не отстъпват като качество и възможности на мъжете, а и по бройка.

Мен ме интересува повече втората част от изказването на Люцканов, отколкото това дали филмът ще подтисне публиката и зрителите. Доколко големият актьорски състав на нашия театър е готов и може да издържи на една такава голяма гигантография, в която основното е все пак режисурата. Доказва се наистина и дори в момента с "Пожарът", с тези непрекъснати хърдели, които трябва да възприеме един режисьор – това се случи с Крикор Азарян, с проф. Филипov, с Добчев, да не говорим за историите с Енчо Халачев и т. н.

Общо взето просто искам да изкажа настроенията на голяма част от състава на актьорите, че ако трябва да се решава от артистите дали "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" в интерес на някакво политическо събитие или "МЪРТВИ ДУШИ", то всеки ще предпочете "МЪРТВИ ДУШИ", защото Гогол е написал някакви образи и проф. Филипov е готов да даде приоритет на артистите, които трябва да играят образите, отколкото основната режисура

или те двете са заедно.

Струва ми се, че това, което др. Люцканов подхвърли, трябва добре да се обмисли – дали съставът след тези три напрегнати години радушно ще се отнесе към една такава работа, която изисква много жар и много дух. А американският филм, колкото и добър да бъде, ще мине на Студийно кино, както мина "Кукувиче гнездо" и други. Мисля, че това едва ли ще бъде някакъв страшен момент.

Връщам се към "МЪРТВИ ДУШИ" и колкото Гогол да е голям автор, но ние работим за едно поколение, което не е много добре запознато с Гогол и с "Мъртви души" – нека не се заблуждаваме. Не зная как ще прозвучи, но "Под игото" идват да го гледат, защото децата много трудно го четат – това го каза една от най-големите изследователки на Вазов. Затова дори от тази гледна точка дали ще има публика или не "МЪРТВИ ДУШИ" трябва да присъства в нашия репертоар.

Много добре си спомням постановката на Сашо Стоянов и голямото изпълнение на Иван Кондов в пиесата "Я, КОЛКО МАКОВЕ". Но все пак действията, случките, това, за което се говори, е за едно време, за една революция, която трябва да съществува в сърцата на едно младо поколение, а от време на време да си припомним ние и по-възрастните за тези времена. Може нелепо да прозвучи, но тези филми "На всеки километър", които след петнадесет години отново се въртят, дори във всичките им смешки те се гледат и от това най-ново поколение, което не ги е гледало. Това го забелязвам по улиците.

Струва ми се, че занимавайки се все пак с образа на революционера, това, което предлага Иван Пейчев е доста любопитно. През последните години играя все тези герои и трябва да кажа, че

все по-трудно започва да се възприемат от тези, за които ги правим.

Ако поставяме "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР", която е много любопитна пиеса - спомням си колко беше плута, зачерквана и т. н. в онези времена - сигурно Асен Шопов има нещо пред вид, за да бъде убедителен героят, за когото се говори в тази пиеса.

На всеки от нас му се играе комедия, но в момента имаме една комедия на Радичков, играе се "Двубой" и "Милионерът". Бих казал, че сред тези представления е и "Майор Барбара", без да е комедия, но все пак сатира, която ние, актьорите, с удоволствие играем. Освен това и "Януари" е произведение, което буди много смях, уверен съм в това. Прав е Крикор Азарян, че във "ВЕСЕЛИТЕ УИНДЗОРКИ" има повече женски роли и е комедия, но се оказва, че все още няма режисьор, който да иска да я прави.

В Литературното бюро са хора, които четат повече пиеси от нас, артистите, и те трябва да правят предложения. Например, за тази чехословашка пиеса трябва да се знае повече и да се коментира, защото скоро свършва сезона.

Предложените заглавия - пет от тях - са твърди, без "ПОКРИВИ". За "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" чух как Бранко Плеша говори и разбрах, че той иска да прави една огромна работа от рода на "Под игото" като участие на хора. А и "МЪРТВИ ДУШИ" и "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" са големи произведения и ние няма да смогнем и понеже са пиеси с много актьори, то ще остане на заден план Камерна сцена.

Трябва отново да се види не само какви ще са заглавията, а колко и дали може актьорският и техническият състав да се справят. Защото тези заглавия са предостатъчно за един сезон. Става дума за "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР", "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" "МЪРТВИ

ДУШИ", "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" – не коментирам "ПОКРИВИ" или друга съвременна българска пиеса.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата др. Николина Лекова.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА:

Колеги,

Много верни неща се казаха и се надявам, че никой не е възприел по-острите изказвания като отношение към себе си. Би трябвало в следващото заседание на Режисьорския съвет нещата да се огледат така, че да се помисли за актьорите поотделно, каква ще бъде натовареността им, кой колко ще бъде зает. Има колеги от мъжкия състав, които са преуморени от този сезон. Да се помисли за тяхното разтоварване. За женския състав много сме говорили, за свързване с Камерна сцена. Но с оглед на актьорите да се помисли за окончателния вариант при определянето на репертоара.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Има думата Банчо Банов.

БАНЧО БАНОВ:

Искам да кажа две думи по това, което се говори тук. Изказаха се изключително интересни мисли. Искам само да уточня някои неща. По отношение спора за "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" мисля, че досега се убедихме тъкмо в обратното, ако става въпрос за филма, че показани пиеси на филм дават най-голям успех на театъра. Ще дам пример с "Бяг" – този филм беше изключителен. У нас той имаше голям успех. Същото се отнася и за "Котка върху нагорещен ламаринен покрив". Вие сами разбирате колко трудно е да се намери светска пиеса на тази тема на наша сцена и това беше съображението ни да я включим.

Мисля, че се казаха много верни неща за комедията и в това отношение трябва да помислим много сериозно.

Проблемът за "Я, КОЛКО МАКОВЕ" или друга българска пиеса се обсъжда в Литературното бюро и беше предпочетена пиесата "ВСАКА ЕСЕННА ВЕЧЕР" по две причини:

- първата и чисто утилитарна причина това, е че ние държим да получим нова пиеса от Никола Русев и ако той знае, че ние ще играем "Я, КОЛКО МАКОВЕ" новата си пиеса ще даде другаде;

- втората причина е, че "Я, КОЛКО МАКОВЕ" е само мъжка пиеса и две женски роли. Ние сметнахме, че по-интересни са жените във "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР".

Смятам, че "ВЕСЕЛИТЕ УЙНДЗОРКИ" не трябва да присъства в нашия репертоар, тъй като не съм убеден, че това са най-интересните женски роли, които Шекспир предлага.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Подкрепям категорично "ВЕСЕЛИТЕ УЙНДЗОРКИ".

БАНЧО БАНОВ:

Искам да предложа за комедия, почти изцяло женска, има малко мъжки роли - "АНДРОФОБА" от Ст. Л. Костов, която има съвременно звучене на темата с известно съкращение на текста. Пиесата "МОРСКА БОЛЕСТ", която се предлага, не издържа художествена критика, за съжаление. Аз също мислих за нея много.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Другари,

Не отсега съм имал известни съмнения по нашия репертоар – не говоря за този проект, който се предлага. Винаги съм чувствувал известна недостатъчност. Разговарял съм с Литературното бюро и с др. Чавдар Добрев, който до неотдавна беше главен драматург. Сега в намерението си да избегнем някои недостатъци, пристъпваме към едно много солидно и широко обсъждане на проекта за репертоар. Направихме го най-напред в Литературното бюро, след това се свика ръководството на масовите организации, три заседания правихме с режисьорите – това сега им е четвърто заседание за обсъждане на репертоара.

След всички тези обсъждания стигнахме до един вариант, който предлагаме на Художествения съвет и който в резултат на това обсъждане сега се вижда, че има много уязвими страни. Разбира се, не съм доволен от участието на всички режисьори в тези три предварителни обсъждания що се отнася до общия интерес на театъра. Вие знаете, че съставянето на един репертоар е сложен процес, ~~който е уязвим от различни страни.~~ Ръководството на театъра, като се започне от Литературното бюро, смята, че трябва да бъде предложен даден репертоар. От друга страна ние репертоар без режисьори не можем да правим. От трета страна в момента нашият театър има петима режисьори от най-високо качество ~~режисьори~~ ~~в~~ в българския театър. Ако при тази ситуация не можем да направим един репертоар, който да бъде поет от нашите режисьори, това ще рече, че нещо куца в работата ни. Затова се противопоставих за Камерна сцена за Румен Чакъров – имаме достатъчно солидни

режисьори, за да търсим помощ отвън. Затова всяка българска пиеса за голяма или камерна сцена трябва предварително да бъде съгласувана с някои от нашите режисьори. Това се отнася и за останалите изисквания. Вие всички говорите за комедия, но посочете някакво заглавие и да излезем от фазата на констатациите. Защото наистина се казват много справедливи неща, но конструктивните неща са малко.

Съгласен съм и съм доволен от направените оценки при обсъждането, но трябва конструктивният елемент да бъде по-силен.

Др. Енчо Халачев каза, че иска да прави "Томас Бекет". Но стана ясно, че този сезон той няма да прави "Томас Бекет", а трябва да предложи някакво друго заглавие.

От направеното обсъждане смятам, че твърдо можем да приемем първото заглавие "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР", режисьор на което ще бъде др. Асен Шопов. Това е едно произведение, което е необходимо на нашия театър. Асен Шопов е човек със съвременен рефлекс. Това е представление, което можем да адресираме към нашата младеж, за да не забравя някои неща, към нашите зрители изобщо. Четох пиесата, наистина това е произведение, писано преди двадесет години и има някои остарели неща, но ми направи впечатление, че Иван Пейчев е издържал изпит на две десетилетия и с компетентната намеса на режисьора и театъра може да се направи един хубав спектакъл.

Категорично смятам, че Художественият съвет и в резултат на обсъждането може да се приеме като първо заглавие "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР".

Второ заглавие е "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА" – четох романа и драматизацията и трябва да кажа, че това е едно много инте-

ресно произведение от линията на Иво Андрич. Сюжетът и от времето на турското робство в Босна и Херцеговина. Това е много силна литература и произведението е много силно. Това е за човека и властта, за религиозната догма, за човешката съпротива срещу насилието. Сутринта имахме разговор с режисьора и по-детайлно навлязохме в реализацията. За съжаление има само една женска роля, но на нас ни беше трудно да предявим претенции, тъй като нашата пиеса там имаше също само една женска роля. А тези проблеми и при тях съществуват. Бих направил някакви възражения, ако произведението беше посредствено. А освен това и тези договорни отношения, които имаме – те не ни се намесиха, когато им изпратихме нашето заглавие и въпрос е дали ние сме избрали най-сполучливо. Но това са неща на основата на взаимност.

Второто заглавие е "ДЕРВИШЪТ И СМЪРТТА". То ще се работи през есента.

Третото заглавие е "МЪРТВИ ДУШИ", тъй като проф. Филипков стои твърдо зад него, а и аз го предпочитам пред "ПОСЛЕДНА ЖЕРТВА". "МЪРТВИ ДУШИ" е голяма класика, безсмъртно е, докато "ПОСЛЕДНА ЖЕРТВА" е повече в периферията. Когато режисьорът предлага това заглавие Художественият съвет трябва да предпочете пред двете заглавия, които се предлагат, него.

Третото заглавие приемаме "МЪРТВИ ДУШИ".

Предлагам "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" да мине в резервните заглавия. За революционната ситуация при създаването на Съветската държава имаме "Оптимистична трагедия", имаме "Иван Кондарев", "Под игото" – това са произведения с революционна тематика. А и "ВСЯКА ЕСЕННА ВЕЧЕР" също е с революционна тематика. Затова не могат да ни обвинят, че обръщаме гръб на

тази тематика.

Виждам, че има едно преуморяване и резигнация в нашия колектив, тъй като от няколко години се изтезваме с големи платна, които са достойни за нашия театър, дори бяхме похвалени от пресата основателно, но в никакъв случай ако сега не поставим такова, няма да ни се каже, че Народният театър бяга от епични платна. Затова не бива да пресилваме нещата.

Предлагам "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" да отиде като резервно заглавие, тъй като в Съветския съюз ще коментираме новата пиеса на Шатров за Ленин. Ако съветските другари разрешат тази пиеса за експорт ще свалим от репертоара "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" и ще събираме сили да правим пиесата на Шатров. Това е за един ден от живота на Ленин, много интересно произведение. Др. Йорданов я е гледал там и е поставил въпроса да дойдат на Театъра на нациите.

Следващото заглавие, което нас ни интересува, това е новата съвременна българска пиеса, т. е. четвърто твърдо заглавие за този сезон е пиеса на Станислав Стратиев - "ПОКРИВИ".

Др. Канушев беше прав, а и всеки ще бъде прав, ако вземем този вариант особено важен за нашата работа да се направи една нова съвременна българска пиеса, независимо от това дали ще бъде от Станислав Стратиев или от Никола Русев.

Този въпрос много се коментира и тук са другарите Канушев и Вучков, които много добре познават българската драматургия. Но аз съм заявявал и в Централния комитет на партията, че българската драматургия в момента не е в добро състояние и не мога да правя компромиси да поставям на сцената съвременна българска пиеса за това само, че трябва да има съвременна българс-

ка пиеса. Няма да се съглася и няма ~~да допусна поради натиск~~
~~сезоните~~ да допусна нещо, с което театърът ще стане за смях.
 И защо трябва да поставяме едни и същи неща, когато за всички
 е ясно, че ако има хубава българска съвременна пиеса ние ще я
 поставим в театъра, но къде е тази пиеса. Няма я, а щом я няма,
 то има ~~разни~~ институти, които трябва да мислят за тази работа.
 Ние също трябва да мислим, говорил съм със Станислав Стратиев,
 говорил съм и с Никола Русев, ще намерим режисьори да работят
 с тях и това е, което можем да направим максималното. До края
 на годината ще очакваме и от единия, и от другия – ако и двамата
 дадат пиеса, ще махнем други и ще поставим техните.

Много моля да не се говори по това, че Народният театър
 пак няма българска пиеса, съвременна.

СЛАВКА СЛАНОВА:

Повечето от нас мислят като Вас.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Четвъртото твърдо заглавие е нова българска пиеса от
 Станислав Стратиев или Никола Русев.

Станислав Стратиев ми обеща твърдо, че до края на го-
 дината ще предаде пиесата. Можем да разчитаме на него. С Никола
 Русев по същия начин стои въпросът. Той ми каза, че ~~отказва~~
 се отказал от "Константин Кирил" и в момента се занимава с пиесата си
 "Букетче сухи незабравки" за театър "София" и след приключването ѝ
 ще пише пиеса за нас.

Крикор Азарян ще работи със Станислав Стратиев, с Никола Русев
 също ще направим такъв контакт и след като напишат нещо да го донесат
 тук да го обсъдим в по-тесен кръг, готови сме всичко да дадем,
 защото ние пиеса не можем да напишем,

Както казах "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" стои

в резерва, където стои и новата съветска пиеса на Шатров.

"МАРИЯ ТЮДОР" в резултат на обсъждането, което стана тук, също трябва да бъде в резерва, а на нейно място като пето твърдо заглавие да бъде поставена една комедия, която трябва да бъде хубава, блестяща, публиката да се смее и да бъде нещо, което да развесели душата на човека.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Шекспир се играе по цял свят – да вземем от него една комедия.

СЛАВКА СЛАВОВА:

Например "СЪН В ЛЯТНА НОЩ"...

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Или "ДВНАДЕСЕТАТА НОЩ"... Каквото и да вземем от него няма защо да го обсъждаме.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Петото твърдо заглавие е комедия, която на още едно заседание с Режисьорския съвет, също и кой ще я прави. Защото както се разбрахме отвън режисьори няма да вземаме и ако не мога да изпълня репертоарна задача ще кажа, че нашите режисьори не искат да правят това и това. Не мога само аз да поемам отговорност, а другите да бъдат гости тук в театъра. Режисьорите повече са свързани с театъра, отколкото аз. Вашият живот и творческа съдба е тук.

Уточняваме тези твърди пет заглавия, които ще бъдат през този сезон за голямата сцена. В резерва отиват "ДЕСЕТ ДНИ, КОИТО РАЗТЪРСИХА СВЕТА" и новата пиеса на Шатров. Ние сега направихме "Неочакван гост" от Арбузов, сега правим на Камерна сцена "Ретро" и не можем да бъдем обвинени в липса на внимание

към съветската пиеса. Ако се появи някаква блестяща съвременна съветска пиеса веднага ще я вземем и ще я работим.

Въпросът за "ФИЗИЦИ", другарю Банов, трябва да бъде проучен подробно и точно да се каже как стои – може или не да се играе, какъв е статутът на Дюренмат, има ли някаква история около него.

При това положение смятам, че можем да приемем този репертоар за голямата сцена като добър репертоар, да уточним в близко време комедията и ще предложим репертоара на отдела на Централния комитет на партията да бъде утвърден.

Основателни са бележките, които се направиха за Камерната сцена и съм съгласен с тях. Получиха се неудачи. Как се очертават сега там работите? "Ретро" ще бъде завършена през есента. До края на сезона могат да се направят десет – петнадесет репетиции, които ще се направят, за да се извърши максималната подготовка и да се улесни излизането през есента. След "Ретро" съм помолил др. Николай Люцканов, който като заглавие на голямата сцена ще отиде по-нататък, уговорил съм той да предложи. Неговото предложение е "АНТИГОНА" на Жан Ануи и "ЕЛЕКТРА, МОЯ ЛЮБОВ" от Бюрко. Предполагам, че др. Люцканов е склонен да си помисли ^{след} ~~за~~ разговора, който се проведе тук в Художествения съвет и допълнително да се уточним с него какво ще прави на Камерна сцена като постановка.

Третият режисьор, който ще прави постановка на Камерна сцена, ще бъде Енчо Халачев, тъй като в момента не е ангажиран със заглавие на голямата сцена или ще отиде в края на сезона и в началото на другия сезон.

При положение, че имаме тези три ангажимента засега

смятам, че Енчо Халачев беше склонен да направи "ТРОЯНКИТЕ" – това е едно заглавие, което заслужава, Таня Масалитинова предложи и "МОЙ СЪБИИ АРТУР". Ако намерим и още едно заглавие всичко ще бъде наред.

Окончателно репертоарът за Камерна сцена ще бъде уточнен от Режисьорския съвет в близки дни. За "МАРАТОНЪТ" кандидат е Крикор Азарян.

БАНЧО БАНОВ:

Маратонът е само с мъжки роли.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Тогава не.

ЮЛИАН ВУЧКОВ:

Предложих ви "ЖУР НА ПЯСЪКА" – чехословашка пиеса и за голяма, и за Камерна сцена – има четири женски роли и то хубави и ярки роли.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Да се проучи за Режисьорския съвет и да се докладва.

Другари, по този начин работите се оформят добре и да пристъпим към реализация на репертоара. Да се положат усилия Камерна сцена да не остава в положението, както е сега. Трудностите идват и от това, че поради голямата заетост на актьорите режисьорите трудно подбират състав за Камерната сцена.

Имате ли въпроси по репертоара? Няма.

Закривам заседанието на Художествения съвет!

/Край 18.00 часа/

Стенографф:

/Р. Райчев – т. 44 40 89/